

Неуморниот истражувач на македонските литературни состојби, господинот Васил Тоциновски повторно е актуелен со две најнови изданија. Станува збор за студиозните "Преводите на македонскиот XIX век" и "Нашите тажни страници". Како и неговите претходни дела, така и овие две се карактеризираат со темелен пристап при нивната обработка, при што опфаќаат голем дијапазон на личности и настани поврзани со дадената проблематика.

Пишува: Ружица ГОЧЕВСКА

Македонската литература од XIX век, како одраз на традицијата и континуитетот на писменоста од претходните векови, ја опкружуваат и ја следат неповолни политички, економски и духовни услови. Несомнено XIX век е еден од најкомплицираните периоди во историјата на македонската литература, воедно ако се има предвид и нејзината територијална дезинтеграција. Токму на оваа горлива тема научниот советник при Институтот за литература, господинот Васил Тоциновски, проговорува во своите две најнови остварувања "Преводите на македонскиот XIX век" и "Нашите тажни страници".

Делата се во духот на комплетна организирана и систематизирана елаборација, при тоа задржувајќи го својот студиозен карактер. Посветени на преведувачката работа карактеристична за раниот XIX век, овие дела даваат комплетен приказ на автори, дела и настани од дадената тема.

Авторот уште на самиот почеток од првото дело "Преводите на македонскиот XIX век", се повикува на ставот на нашиот голем мислител, Блаже Конески, чие гледиште за "македонскиот XIX век" е следно: "Условите при кои живееше македонскиот народ не овозможуваа непрекинат континуитет на литературната дејност.

Литературата од првата половина на XIX век прет-

ставува покрај тоа по својата содржина задоцнет одглас на средновековната религиозно-поучна литература, па со самото тоа не можеше да завешта некои пожизени побуди. Меѓутоа, во културно-историски поглед значењето на македонската литература од минатиот век е несомнено".

Токму XIX век е тој кој е стожер на суштествените страни во развитокот на македонскиот народ, сведочејќи за неговите напори да се ослободи од заостанатоста и да стапи во редот на културните народи.

Својот став по повод литературниот XIX век го имаат искажано многу македонски

ОТПОР ПРОТИВ НАЦИОНАЛНА

НАЈВЛИЈАТЕЛНИТЕ ТВОРЦИ НА "МАКЕДОНСКИОТ XIX ВЕК"

интелектуалци, меѓу кои: горенаведениот Блаже Конески, потоа Харалампие Поле-наковиќ, Георги Сталев и многу други, а авторот (Тоциновски) несебично го истакнува и се заблагодарува на нивниот огромен придонес во расветлувањето и дооформувањето на сегашната литературна мисла.

Скромната писателска работа почнува со имињата на нашите најистакнати преродбеници: Јоаким Крчовски, Кирил Пејчиновиќ и Теодосие Синаитски, за да продолжи со низа помалку или повеќе звучни имиња од тој период.

Првите печатени книги на Јоаким Крчовски претставуваат исчекор и предизвик од повеќезначаен карактер, а неговиот пример ќе го следат буквално сите негови наследници, независно во која литературна бранша творат: проза, поезија, преведување.

Во редот на авторски личности, кои живееле и твореле во XIX век, се забележани имињата на Партенија Зографски, Јордан Хаџи Константинов - Џинот, браќата Петковичи, Григор Прличев, браќата Миладинови, Рајко Жинзифов, Васил Икономов, Спиро Гулапчев и многу други.

Посебен и најглавен акцент во ова значајно дело се става на преводот, кој ги назначува и ги осмислува почетоците на новата македонска литература. Македонските преведувачи како посредници меѓу македонската литература и литературите во

светот, доаѓаат со својата ученост и знаење на јазици, кои сами по себе им го обезбедуваат резултатот во приопштувањето на едно книжевно дело од една во друга книжевна и културна средина.

"Преводите на македонскиот XIX век" исклучително е посветена и специјализирана на македонската научна фела од XIX век т.е. врши една ретроспектива по азбучен ред на сите актуелни творци во тоа време, додека во "Нашите тажни страници", освен извадоци од творештвото на македонските дејци можат да се сретнат и имињата на странските автори, како што се, Јохан Хан, Гео Милев, Пејо К. Јаворов и други, кои работеле на македонската литературна проблематика.

Таа е од исклучително значење за учебникарската книжнина. Нејзиниот квалитет денес е видлив во богатата уметничка и научна литература.

Преведувачката активност на македонските писатели и културни дејци во XIX век не ја потврдува само нивната ученост и просветеност, туку и дарбата за нови читања, за приопштувања на знаменити автори и дела од еден во друг јазик и од една во друга културна средина. Таа активност на творечко љубопитство и креативност има пресудно значење и во конституирањето и во афирмацијата на сопствената национална уметничка книжевност и во борбите за кодификација на македонскиот литературен јазик.

ДУХОВНАТА И ТА ТИРАНИЈА

EKI Reisen

Vrsime prevodi:
Makedonsko -
Germanako -
Francuski

telefon 034/422 27 16
034/422 29 36
natel 079/335 94 14
fax 034/422 29 36
E-Mail: erdovan atoski@bluewin.ch

ORGANIZIRA
PUTOVANJA

Za sledebnite destinacii
od: ZURICH, BASEL, GENEVA
do: SKOPJE, OHRID
SARAEVO, BANJA LUKA
LJUBLJANA, ZAGREB
ISTAMBUL, IZMIR

VO SORABOTKA SO EKI REISEN MOZETE DA NABAVITE KARTI
ZA SITE DESTINACII VO SVETOT KAKO STO SE:

AUSTRALIJA, USA, KANADA

VRSIME REZERVACII SO BROD ZA:
ITALIJA - GRCIJA - ITALIJA

PRIJATEL PRESTOJ VO RODNIOT KRAJ VI POSAKUVA
EKI Reisen